Asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
Asia: HE 186/2024

Lausuja: Radio- ja televisiotoimittajien liitto – Radio- och televisionsredaktörernas förbund r.y.

Radio- ja televisiotoimittajien liitto – Radio- och televisionsredaktörernas förbund r.y. (RTTL) kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostoa asiantuntijalausuntopyynnöstä. RTTL on Suomen Journalistiliittoon kuuluva ammattijärjestö, jonka jäseninä on yli 4000 audiovisuaalisen media-alan ammattilaista.

RTTL yhtyy kattojärjestönsä Journalistiliiton ja suurimman jäsenyhdistyksensä Ylen ohjelmatyöntekijöiden antamiin lausuntoihin. Näistä RTTL nostaa erityisiksi huomioiksi:

1) Parlamentaarisen Yle-työryhmän saamat tiedot arvonlisäveron korotuksen vaikutuksesta Yleisradion talouteen ovat olleet puutteellisia ja perustuneet ilmeisen virheellisiin tietoihin. Korotuksen aiheuttamat lisäkustannukset eivät ole sillä tavalla vähennettävissä kuin mitä lainsäätäjien on annettu ymmärtää.

2) Hallituksen esityksen mukaan "muutos laskennallisesti vähentäisi työllisyyttä noin 120 henkilöllä". Tällaisten arvioiden sijaan lainsäätäjien on syytä perustaa päätöksensä todellisiin vaikutuksiin. Ylen 12.11.2024 aloittamissa muutosneuvotteluissa Ylen on määrä irtisanoa ensimmäisellä kierroksella enintään 375 ammattilaista. Lisäksi Yleisradio suunnittelee kevääksi 2025 toista muutosneuvottelukierrosta, jonka seurauksena henkilöstövähennystarve nousee merkittävästi korkeammalle. Yhtiön ilmoituksen mukaan edessä on vielä kolmaskin muutosneuvottelukierros koskien vuoden 2027 säästöjä.

3) Lakiesityksellä on merkittäviä yhteisvaikutuksia valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain muutosten (indeksikorotusten leikkaukset) kanssa. Näitä yhteisvaikutuksia olisi syytä arvioida. RTTL, Ylen ohjelmatyöntekijät ja Suomen Journalistiliitto ovat huomauttaneet tästä jo hallituksen esityksen ollessa aiemmin lausuntokierroksella.

4) Yleisradion arvonlisävero olisi lakimuutoksen jälkeen 14 prosenttia, kun sanoma- ja aikakauslehdillä se on edelleen kymmenen prosenttia. Lakiesityksessä todetaan, että ero ei olisi syrjivä. Tämä on vasta laillisuusarvio muttei perustelu sille, miksi verokannat halutaan eriyttää. Suomen olisi viisasta pitää koko kotimaisen

mediakentän verotus mahdollisimman matalana. Valtiontalouden saama hyöty Ylen arvonlisäveron nostosta jää vähäiseksi, kun huomioidaan ratkaisun negatiiviset työllisyysvaikutukset.

5) Parlamentaarisen Yle-työryhmän mietinnössä todetaan, että “Yle-veron kevennyksen tarkastelun lähtökohtana tulisi olla, että veronkevennys kohdistetaan pieni- ja keskituloisiin”. Hallituksen esitys ei tältä osin noudata parlamentaarisen työryhmän mietintöä, koska esitys laajentaa kevennyksen koskemaan myös suurituloisia, jotka mietinnön kirjaus nimenomaisesti rajaa veronkevennyksen ulkopuolelle. Mietinnön yksiselitteinen lähtökohta on vesitetty, kun se on hallituksen esityksessä muuttunut muotoon "muutosesitys yleisradioveron keventämiseksi painottuen pieni- ja keskituloisille henkilöille". Mietinnössä ei puhuta painotuksista, vaan asetetaan selvä rajaus kohdentumisesta.

Omina huomioinaan RTTL esittää:

1) Hallituksen esittämä arvonlisäveron korotus ja siitä seuraavat Ylen leikkaukset eivät rajoitu vain kuukausipalkkaisten työntekijöiden irtisanomisiin, vaan tämän lisäksi leikkaukset näkyvät alalla laajemminkin. Vaikka parlamentaarinen Yle-työryhmä on mietinnössään kannustanut Yleä ulkoisiin ostoihin, on silti mahdollista, että tuotantoyhtiöiden ja freelancereiden tilaukset ennemmin vähentyvät kuin kasvavat. Tähän johtaisi varsinkin tilanne, jossa Yle päättäisi supistaa merkittävästi ohjelmatoimintaansa. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat Ylelle Yhtyneet-sopimuksella työskentelevät työsuhteiset freelancerit.

2) Työllisyysvaikutuksia arvioitaessa on syytä huomioida, että muut audiovisuaaliselle alalle kohdistettavat leikkaukset, kuten hallituksen aie puolittaa yksityisen kopioinnin hyvitys, aiheuttavat alalle suurta ennakoimattomuutta ja työttömyyttä ja sitä kautta verotulojen pienentymistä.

Radio- ja televisiotoimittajien liitto kehottaa verojaostoa ja eduskuntaa vaatimaan, että ne saisivat veronkorotuksen vaikutusarvioinnista tarkemman ja todellisuutta vastaavan kuvan.

Kunnioittavasti

Radio- ja televisiotoimittajien liitto – Radio- och televisionsredaktörernas förbund r.y.